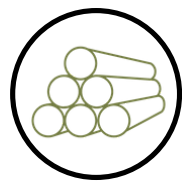

VERSIJA 1.0

KOKSNES RUKUMS

Koksne ir organiska viela, tātad to var uzskatīt par dzīvu. Tai ir šūnaina uzbūve, un ūdens tajā atrodas dažādos stāvokļos. Tādēļ koksnei piemīt viena visai nepatīkama un traucējoša īpašība. Koksnei žūstot, tā saraujas, respektīvi, samazinoties mitruma daudzumam koksnē, samazinās tās lineārie un tilpuma izmēri - koksne sarūk.

Koksnes izmēru samazināšanās jeb rukums sākas tad, kad no koksnes sāk izdalīties saistītais ūdens. Ne vienmēr tas notiek 30 % robežās, bet nedaudz ātrāk. Ir noskaidrots, ka skuju kokiem saraušanās sākas, ja mitrums ir apmēram 37%, bet lapu kokiem 34%. Šūnu sieniņa, kas piesātināta ar ūdeni ir nedaudz piebriedusi. Zaudējot ūdeni tā mazliet saplok, saraujas arī pati šūna, un visbeidzot saraujas visa koksne. Šī saraušanās turpinās visu laiku, kamēr koksne pilnīgi izžūst. Tas ir koksnes pilnais rukums.

Izmantotā literatūra:
A. Ozoliņš "Praktiskā koksne"

Koksnes rukums ir atšķirīgs atkarībā no šķiedru virziena, pret kuru tas tiek novērots. Šķiedru virzienā koksnes rukums ir niecīgs - ap 0,1%. Citos virzienos rukums ir ievērojams; radiālā virzienā 3-6% un tangenciālā virzienā 6-12%. Šo atšķirību var izskaidrot ar to, ka radiālā virzienā ir novietoti serdes stari, kas zināmā mērā kavē pilnīgu koksnes saraušanos.

Rukuma temps ir tieši proporcionāls mitruma daudzumam. Rukums atkarīgs no koksnes blīvuma. Blīvākai koksnei rukums ir lielāks. Rukuma lielums atkarīgs no vēlinās koksnes daudzuma, jo vēlinā koksne saraujas ievērojami vairāk, jo tās šūnu sieniņas ir biezākas.

Dažādām koku sugām rukums ir atšķirīgs. Salīdzinoši neliels rukums ir kļāvām un alkšņiem. Vidējs rukums ir skuju kokiem un cietiem lapu kokiem.

MEŽA KONSULTĀCIJU
PAKALPOJUMU CENTRS